

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Julius' 4-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Lord Major *Wood*, a' ki *Combe* helyett a' Parlamentum' tagjává választatott, minden választójinak kijelentette a' közönséges levelekben köszönetét. Igéri, hogy semmit el nem múlat, a' miveltsak benne vetett bizodalnokokat megérdemelheti. A' többek között ilyen nyilatkozatást tesz magáról, hogy a' Parlamentum' megváltoztatását, — a' nyomtatás' szabadságának megerősítését, — és azt soha sem szűnik meg eszközölni, hogy az olyan Törvényeknek felfüggesztése meggátoltasson, mellyek a' magános személyeknek bátorságára, és szabadságok' fenntartására szükségesek.

Tudjuk már, miben van *Vatsonnak* a' dolga. Ki hallgatta a' Törvényszék elébb az ellene, — azután a' mellette lévő tanúkat. Ezen utolsó rendűek között legelső volt *Hunt*. Ezután tartották a' vádoltnak két Prókátorai *Wetherell*, és *Copley* urak védelmező beszédjeiket. Mikor ez meg esett, Lord *Ellenborough* azt kérdi *Vatson*tól, hogy akar-é maga is valamit védelmezésére mondani? *Vatson* erre ezt felelte: „Védelmezőimnek „ékes előadásai után nagy fennlátás volna tőlem, nékem tsak leg kissebbet is „szóllani akarni. Azt az egyet azomban „magam is el mondhatom, hogy nekem „soha az meg nem fordult az eszemben, „hogy én a' bevett, Királyból, Lordokból, és közönséges polgárokból álló Con- „stitutiót fel forgatni igyekezzem.“ —

E' meg lévén a' Prókátorok berekesztő beszédjeikhez fogtak. — Jun. 16-dikán estvéli 6 órakor 20 minutakor mondotta ki a' *Jury* 2 órai tanakodás után az ítéletet. Igen nagyon kedvez ez *Vatsonnak*'s társainak. Nem úgy nézetnek ők abban mint Felsőghántok, vagy Országgháborítók, hanem tsak, mint a' tsendességnek meg zavarói. És éppen ezért ujj perkezdődik ellenek, melly a' *Midlesexi* Törvényszék előtt fog folyni. — Sir *Wilson* Robert, *Bruce*, *Grey*, és *Holland* urak több nagy tekintetű férfiakkal egyetemben rend szerént mindég jelen voltak a' tanátskozásokon. — Mikor az *Attorney General* kijelentette, hogy más egyéb vád nints a' vádolttak ellen, a' Fő Biró Lord *Ellenborough* parantsolta, hogy szabadon bocsáttassanak. A' Törvényszéknek tagjai erre nézve azt kívánták, hogy egyenként, és úgy távozzanak el, hogy észre ne vegyék őket, a' mit a' Lord helybe hagyott, és azt parantsolta, hogy azon szoros folyosón kell őket ki vezetni, mellynek ajtaja közel a' Törvénytévő helyhez vagyon. *Vatson* maga azt kérte, hogy Prókátorával együtt azon a' földalatt menő uton vezessék ki, melly a' Felső Háza való menetelnél végződik. Abban a' szempillantásban, mellyben a' *Jury* ki mondta a' szententziát, ugy tole tölt a' *Westminsteri* palota' udvara, és a' közelebb lévő útszák emberekkel, hogy se ide se oda menni nem lehetett. Mihelyt ezek között a' *Vatson* megszabadulása' híre elterjedt, iszonyú lármával jelentet-

ték ki azon örömeiket. *Watson* prókátorával együtt sok tsavargásokat tett, úgy értek ennek a' házához, a' hol együtt ebédelték. Ezután egy útszán állangó kotsin *West* úrhoz ment *Watson*, *Wyck Streetbe*. *Holbornban* a' nép reá esmert, lovait a' kotsiból ki fogta, — és így húzták magok *West* úrnak a' házáig, a' hol *Watson* a' kotsiból kihágott. A' nép soká az ajtó előtt állott öszve gyülekezve, és kénszerített minden kotsisokat, kik az ott körül belől álló vagy el menő kotsikon voltak, hogy kiáltsák ezt: *Éljen Watson!* Itt a' nép átallyánfogva azt kívánván, hogy hadd láthatná *Watson* t, *West* úr egy ablakból így beszélt le az első emeletből: „Uraim! *Watson* urat az ő sok útai, melyeket Towerből a' Törvényszékhez kellett néki tenni, és a' nagy figyelmezés, mellyel perét folytatta, annyira el bádgyasztották, hogy lehetetlen néki az Urak előtt meg jelenni. Meg botsássanak hogy arra kell kérnem az urakat, hogy okosan és illendően viseljék magokat, mert törvény 's igasság szerént az urakat tsak egy Tisztviselő személy egybe el szélleszthetné. *Watson* ur köszöni általam eránta kijelentett jó kívánásaikat az uraknak, örökre be lesznek szivébe azok nyomva; érzéseit nyelve nem tudja ki beszélni. (Ekkor tapsoltak) — Uraim! Megjelenik ő, reménylvén hogy azután haza térnek az Urak. Egy palatzk jó ó bort is kiiszik az urak' egészségéért.“ *Világot! Világot!* Ezt kiálták minden felől, — melyre *West* úr ezt mondotta: *Lesznek*. Erre *Watson* meg mutatta magát egy ablaknál. Égő gyertyák vették körül, — több izben meg hájtotta magát, mikor el távozott kezét szivére tette. — A' tapsolást nem lehet leírni, melly ezt követő, *Watson* bádgyaditnak látszott. *Haza! haza!* mindenfélé ez a' kiáltás harsozott. 'S így éjszféltájban elszéledt a' sokaság. Ezután *Watson* *Holles Streetbe*, a' feleségéhez ment, a' ki éppen gyermek ágy-

ban feküdt. Innét testvérjéhez, a' kinél hált is. *Towernél* is igen sokan öszve tsődültek. Mikor a' nép azt a' kotsit, mellyen *Watson* *Westmünsterbe* vitetett, üresen látta vissza térni, minden ki gondolható módon ki jelentette örömét. Londonban a' tsendesség tsak egy szempillantásig zavarodott meg a' nép tolongása által. Külömben semmi rendetlenség nem esett.

Ennek a' *Watsonnak* a' *Courier* nevű Angliai ujjság' Jun. 17-dikén kijött darabjában ilyen szavak adódnak a' szájába, melyeket ő akkor, ha még *Spafieldsben*, vagy akárhol egyébütt valami zenebona ütné ki magát, a' leg igasságosabban el mondhatna: „Én a' Britanniai Igazgatást tyrannussággal vádoltam; a' Ministerek magok viseletét szabad kényünek mondottam. Úgy állok most itt, mint élő tanubizonysága annak, hogy mind ezen vádjaim nem igazak. Sohó a' Világon szebben nem folyhatott volna perem. Egy törvénynek sem tekerték ki a' nyakát. Védelmezésemnek minden szabados eszközeivel élhettem. A' *Juryt* fel nem bujtották ellenem. Ne hallgassatok hát azokra a' lázzasztókra, a' kik az emberi böltsességnek illy ditső alkotmányát le akarják dönteni. Vessetek tsak egy pillantást azokra a' következésekre, mellyek innen származnának. A' Szabadság tsak a' szájban, az Uralkodók' szivekben pedig tyrannusság lakozna. Ezek ismét leg buzgóbb Barátjaiknak 's magasztalóiknak áldozatívá lennének. A' törvényszékek nem igasság szolgáltató helyek lennének, hanem lázzasztás-itélőhelyei. Én magam hogyha a' szabadságnak ezen uj uralkodása alatt egy ilyen törvényszékelőttem volna, az én szinlett perem tsak arra való lett volna, hogy nézőim a' vesztőhelyre kísérték volna annak végeztével.“

Más nap, hogy Lord *Harrowby* a' Felső házban benyújtotta, ki jött mindjárt nyomtatásban az *Ország'* állapot-

ját illető irások' megvi'sgálására rendelt Titkos Biztosságnak jelentése Londonban. Nem egyéb az, mint annak le rajzolása, hogy mitsoda állapotban vagnak az Észak felé fekvő Tartományok. Hogy nem pusztá hang békételességnek innen jött híre, hanem a' valósággal meg esett történet az, az említett irásban ez megemertetik. De ennek az oka nem annyira a' szükségben mint tistenkáromló, és lazasztó irásoknak a' népközt való forgásában, és tüzelő beszédeknek tartásában kerestetik. Magasztalja a' Biztosság szemességekért a' Tisztviselőket, és az Igazgatást, hogy minden titkon forraltt veszedelmek, ki ütések elő t jóval elébb ki tudódtak, és el nyomattak. Le írja a' *Manchesteri*, — *Dewonshirei*, — *Yorkshirei*, — *Nottinghami*, — *Sheffieldi*, — *Birminghami* 's a' t. titkos szövetezéseknek veszedelmes voltokat. — Tsak az jön ki a' végin belőle, hogy a' *Végre hajtó hatalom*' közelébb történt nevedésének lehet egyedül a' tsendesség' helyreállását köszönni, és így a' *Habeas Corpus Aktának* fel függesztését továbbra kell halasztani.

B r a s i l i a.

A' már közlötteken kívül, még egy III-dik Proklamatiója is van a' *Báhiái* Kormányozónak Gróf *Arkosnak* a' *Fernambukói* Lakosokhoz, melly is így van:

Fernambukói Lakosok! A' *Báhiái* seregek utban vannak *Alagoas* Tartománya felé, hogy abban mindenfelé a' Portugalliai zászlót lobogtassák. Minden *Fernambukói* lakos, a' ki ezen seregekkel magát öszve nem kaptsolja a' lázzadtak ellen, agyon lövetik. A' Portugalliai Flotának, melly a' *Fernambukói* kikötőhelyet ostromolja, meg vagyon hagyva, hogy a' várost földig le rontsa, és mindent kardra hányjon, ha tsak Uruuk' 's Királyunk' Kormányása tüstént helyre nem áll. Semmi alkuba nem fogunk ereszkedni, mellynek legelső feltétele e' nem lenne,

hogy vagy a' lázzasztók' fejei kiadattassanak, vagy bizonyossan meg kell hallni. Jól meg kell érteni, hogy mindennek szabad reájok mint Farkasokra löni.

Költ *Báhiában* Mártz. 24-dikén 1817.

G. *Arkos*.

A' *Loyd* kávéházában Londonban Junius' 13 - dikán ilyen jelentést függesztett ki a' Kormányászek: hogy a' *Báhiában* lévő Nagy Britanniai Consulnak tudósításai szerént ohajtani kellene, hogy azok az Anglus hajók, mellyek *Pernambukóba* küldetnek, elébb térnének be *Báhiába* annak meg tudására, hogy miben van ott a' dolog.

Azon ajándékok között, mellyeket a' *Brasíliai* Udvar *Austriába* küldött, vagnak két igen gazdag Rend-Dekoráziók is, mellyeket a' Király *Károly* fő Hertzegnek, és *Metternich* Herczegnek rendelt. — A' Kronázást hihető akkorra halasztja a' Portugalliai Király, mikor Felséges Herczeg Asszonyunk *Rio-Janeiróba* megérkezik.

A' *Brasíliai* és Spanyol Udvarok között fenn forgó egyenetlenségnek helyesen való megértésére szolgál ez a' jegyzés, mellyet a' Port. Hövet Gróf *Palmella* L. *Castlereághnak* mint a' Britanniai Státus' külső dolgokban lévő Titoknokjának e' f. Esztendőben Mártz. 17 - dikén által adott. Annak a' veleje ez:

„Mikor az Ezüst folyóvize (*La Plata*) mellett fekvő Spanyol tartományok a' támadás' mételetől legelsőben megkábultak, tüstént intézeteket kellett a' *Brasíliai* Udvárnak tenni azeránt, hogy a' zenebonáskodóknak Tartományaiba való beszívargásokat meg gátolja. Szívén feküdt tsak magának a' támadás' tüzenek oltása is. De meg is kérte ötét a' *Montevideói* Kommandáns *Elio* Generális VII. *Ferdinandnak* a' nevében, hogy néki *Buenos-Ayres* ellen küldene segítséget. Hanem ez a' Fő Vezér a' kértt segítséget maga nem

válalta el. Végre által adta ő *Montevideót* az Insurgenseknek, kik ekkor osztán a' Brasiliai széleket fenyegették, és veszedelmes szövetkezéseket forraltak az Indusokkal, és Szeretsenekkel. Minekutána VII. *Ferdinand* Király Thronusát ismét visszanyerte, meg kérte a' *Madridi* Udvar a' *Rio Janeiróit*, hogy a' *Brasiliai* kikötőhelyekbe fogadná be egy Hajóját, melly az Ezüst folyó vize körül felházzadt tartományok ellen vagyon rendelve. A' Brasiliai kormány erre a' jelentésre a' leg tisztább egyenes, és jó szivűséggel válaszolt. Megparantsolta a' *St. Catharinai* és *St. Pedroi* Kormányozóknak, hogy a' Spanyol seregek számára nagy életes tárházakat állitnának fel. Még azt az ajánlást is tette, hogy ő maga is dolgozik *Buenos Ayres* ellen. De a' Spanyol Flottának egyszerre más rendeltetése lett a' nélkül, hogy a' *Braziliai* Udvarnak csak leg kisebb jelentés tétetett is volna, sőt csak sejdített volna is ez valamit. Ebből elég nyilván láthatta *Brasilia*, hogy maga erejére kell néki támoszkodni, hogy az Insurgensek' támadását el nyomhassa. *Artigas* ezeknek egyik fejek naponként unalmasabb és vakmerőbb szomszédá lett. Az általa bitangolt tartományok' szomszédtságában lévő Brasiliai vidékeket fel házzasztani igyekezett. Meg is tette a' próbát a' 7 *Missióknak*, és az egész *Rio Grande* Tartományának felzendítésében. Mit volt mit tenni a' Brasiliai Udvarnak egyebet, minthogy katonáit a' szélekre el küldötte, részszerént maga oltalmazása, részszerént az Insurgensek' meg zabolása végett. Parantsolatot adott seregeinek, hogy *Artigast* az Ezüst folyó vize' jobb partjáról kergessék el. A' *Madridi* Udvar 1816. Nov. 8-dikán protestált a' Portugallusoknak a' Spanyol földre való bemenetelek ellen. Erre az volt a' felelet, hogy mikor Spanyol ország maga régi zenebonás jobbagyait sem tudja zablán tartani, éppen nints

jussa más felső Hatalmasságot meg akadályoztatni, hogy ez magát ugyan azon lázzadtak ellen ne oltalmazza. A' *Buenos Ayresi* Kormányzék *Lecór* Port. Generálisnak is elébe terjesztette *Montevideo* meg szállásának igasságtalan voltát; de a' fejetlenség' állapotjával mentette ez is magát, sőt ugyan annak tekintetéből még ki is szabta, hogy egész az *Uruguay* partjáig szükségesképpen meg kellene ezen vidékeket fegyveresekkel rakni, ki nyilatkoztatván azomban, hogy Portugallianak éppen nem célja az, hogy foglaljon, és hogy seregei a' kijelelt határokat által hágni nem fogják. Midőn Ő Leghűségesebb Felségének Követe ezt Udvarának parantsolatjára közönségessé teszi, ki nyilatkoztatja, hogy Urának éppen nem szándéka *Montevideót* zálog gyanánt meg tartani *Olivenza* helyett, mellyet Spanyol ország a' Bétsi Congressus' Aktái ellen keze között tart, hanem hogy egy zenebonáskodó tartományt katonáival megszállva tartson addig, míg nem látni lehet, hogy mire üt ki a' Spanyol Ország és Insurgensek között lévő visszalkodás? Ebből a' jegyzésből lehet látni, hogy a' Brasiliai Udvarnak semmi kifogása sins azon Hatalmasságoknak közbevetések ellen, kik erre magokat az ő 16-dik Mártyiusi Jegyzésekben ajánlják, a' melly Jegyzés mindazáltal még akkor nem lehetett esmeretes *Rio Janeiróban*, mikor a' parantsolat a' Portugalliai Követ számára Londonba el indittatott.

Portugallia.

A' Lisbonai öszve esküvésre nézve Május' 31-dikén e' következő Proklamátziót adták ki az Ország Kormányozói:

„Azon öszveesküvés' felfedeztetésének következésében, mellyet némelly Hazaárulók koholtak, kiknek a' Portugallusokkal velek született Haza' 's törvény szeretet' szégyenére, a' volt a' plánumjok, hogy egy revolúziós Kormányzékot ál-

lítsanak fel, — a' kik magok, vagy követőik által a' közönség előtt hamis híreket hintettek el, hogy szövetkezéseknek igazi tzeljät el tilkolnák, mely szerént, ha az el sühetett volna, ennek az országnak a' fejetlenség ijedelmeibe bukni, 's Portugalliában azoknak a' vér,- és pusztulás sczénáinak kellett volna megújjulni, mellyek a' mi időnkben ama szerentsétlen Frantzia országot pusztították, — a' kik annyira megvakúltak, hogy azt hiszik, hogy az a' nép, és az a' nyáj, melly a' Vallás, a' Monarchia, és a' Haza leg hitebb őrállója, és oltalmazója volt, 's még most is az, holmi gyalázatos, és utálatra méltó Lázzasztóknak tsalogatásaikra figyelmezhet;

továbbá azt akarván, hogy minél hamarébb ki tudódjanak ezen [szörnyü és utálatos gonoszságnak részesei a' végre, hogy a' bünösök a' törvény szorossága szerént megbüntetődjenek, az ártatlanoknak pedig ártatlansága ki süljön:

a' Király a' mi Urunk azt parantsolta, hogy mihelyt a' már munkában lévő vizsgálódásnak vége lesz, a' per annak módja szerént az illető törvény szék előtt kezdődjék el, — mellyre nézve *Gomez Ribeiro* Dr. úrnak különösen meg hagyatik, hogy részéről köteleességét pontosan véghez vigye.

Költ a' Kormányszék Palotájában Máj. 31. dikén 1817.

Olhao Marquis.

Borba Marquis,

Menezese Souza Jós. An.

és *Dr. Nogueira Rikhard*
Raymund.

Német Ország.

A' *Hanseai* kereskedő szabad városok a' Frankfurti Gyülésben e' f. Hónap' 16-dikán bejelentették az Afrikai Tengeri rablóktól való félelmeket, és igasságos panaszokat. Nem tsak abból az okból ajánlották ök ezen dolognak figyelemre méltó voltát; mivel a' kereskedést hátrál-

tató félelmen kívül, rémitők magok azok a' károk is, mellyeket az ezen Rablóknak kezekbe esők vallanak; hanem a' pestisre nézve is. Melly könnyen meg eshetne ugyan is, hogy a' pestis be kapna az Északi tartományokba is, a' hol különben sints rendelés még eddig teve a' 40 napi *Kontumacziáról*? A' gyülés mindjárt felvette ezt a' jelentést, és azt végezte, hogy egy különös Biztosságra bizódnék annak jobban való megfontolása. Ki is nevezettek azonnal e' végre a' Pruszsiai, Belgiumi, Oldenburgi, 's a' Szabad Városok részéről jelenlévő Követek.

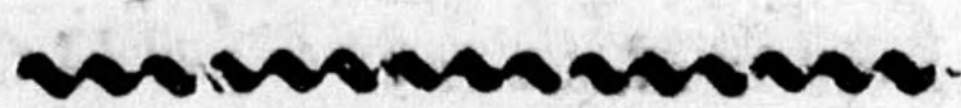
A' Berliini levelekből más ujjságok ilyen történetet jegyzettek ki:

Reménytelenül esett *Molitor* v. *Molnár Bernhard Jánosnak*, egy igen veszedelmes Vallási Szekta' fejének felfedeztetése, 's elfogása. — Ez a' szánakozásra méltó balgatag *Kösztheimba* való fi *Mainz* mellett. Ferentz Szerzetebeli Barát volt valaha, hanem ebből a' Szerzetből ki allott. Mintegy 30 esztendő, — kedves ábrázatú, és *Isten'követének* nevezi magát. 1813-ban Német ország' felszabadulásáról való prófétálgatásai által akart magának tekintetet szerezni; de őtet ekkor nem egyébnek mint egy szegény együgyü álmodozónak tartották. Azonközben, majd tsak hamar más dolgokat tanított, többek között, hogy ő VII. Pius Pápának követője, és a' *Göszweinsteini* (ez egy butsul járó hely *Bambergh*hez 10 órányira) Templomban a' Szent Háromságtól Pápává fel is kenetett. Erre nézve valósággal Cardinálisi ruhát is viselt, mellyet még fél esztendővel ez előtt tsináltatott. Már Napoleon is hajhászattatta őtet. De minden leseket ki tudott kerülni. A' szegény *Ditwári* Papot annyira el tudta ámítani, hogy ez őtet magánál rejtegette, és *Szentseges Attyának* titulálta. Ugyan is azt ígerte neki *Molitor*, hogy mihelyt a' R. Pápai székre felhághat, őtet egybe Cardinálissá, hugát pedig Apátza fejedelemasz-

szonnyá teszi. Azt meg kell adni neki, hogy szép tulajdonságokkal bír. Nevezetesen sok nyelveken beszél, és mindenhez hozzá tud szólni. Sok követői vagynak, és nagy szerentse hogy kézre került. — Egy másik *Márton Mihály* nevű paraszt pedig tsak tsupa kéz rátevésével gyógyít.

B é t s.

A' múltt Junius' 6-dikán tette a' *Veneziai* szerentséltető Küldötség ö Felségeknél udvarlását. Gróf *Garcia Alfons*, Császári Királyi Kamarás, Valóságos Titkos Tanácsos, és a' *Veneziai* Kormányzéknek Vice Elölülője, vezette a' Követ urakat, a' ki egyszersmind ö Felségeknél ékes beszéddel kijelentette Küldöjöknek alázatos mély tiszteleteket, és jó kívánásaikat. Császár és Császárné ö Felségek is, hogy boldog házassági életben örvendenek, annak kedvesen való vételét, hasonló ékes beszéddel kijelenteni kegyesen méltóztatták.

Méltóságos Gróf *Aponyi* urat, ö Cs. Kir. Felsége' Valóságos Kamarássát, és a' *Toscanai* Nagy-Herczegi Udvarnál lévő Követét, az *Austriai* Császári *Leopold* Rendje' Commendatori keresztjével méltóztatott ö Felsége megajándékozni.

A' *Florentzai* ujjság szerént *Leopoldina* Fő Herczeg Asszony a' múltt Junius' 13-dikán délelőlti 11 órakor érkezett meg oda. A' *Toscanai* Nagy Herczeg messze elébe ment, és maga vezette az új Világ' Királynéját a' *Pitti* nevű palotába be. Itt a' Nagy Herczegi Familián kívül, a' *Nápolyból* meg érkezett fő Herczeg Asszony *Maria Clementina*, férjestől együtt fogadta ÖFőHerczeg Asszony-

ságát. Egyszerre érkeztek meg ugyan oda a' Státus, — Conferentiás, — és a' külső Dolgokra ügyelő Minister *Metternich* Herczeg, mint Cs. R. meghatalmazott általadó Commissárius; és több nagy Méltóságú személyek.

A' *Florentziából* jött Junius' 28-diki tudósítások szerént még mindég ott mulat a' Portugalliai's *Brasiliai* Korona örökösének híve, ö Cs. Kir. Fő Herczeg Asszony-sága minden kísérvével egyetemben. Lakik a' Nagy Herczegi *Poggio Imperiale* nevű kastélyban, egy mértföldnyi távolságra *Florentziától*. Annak a' Hajós-seregnek, melly a' Fő Herczeg Asszonynak *Livornóbol Brasiliába* való vtvésére rendeltetett, meg érkezése mind eddig el késett. Hihető hogy a' Hajós katonaságnak a' miatt lett megosztatása okozta azt, mivel annak némelly részét *Fernambuko* ellen kellett küldeni. És mint-hogy ez a' történet két három hétbe könnyen bele kerülhetett, leg alább mind öszve annyira telő időt el húzott: tehát alig fog a' Fő Herczeg Asszony ennek a' most folyó Hónapnak feléig hajóra ülhetni.

Azt írják leg ujjabban *Romából*, hogy a' szentséges Atya' egészsége jobbul.

A' jövő Kedden, úgy mint *Julius*' 8-dikán abban a' ditsösséges épületben, mellyet a' Portugalliai Követ *Marquis Mariaálva* *Leopoldina* Fő Herczeg Asszonynak Ö Leghüségesebb Felségével meg esett öszve kelésére építettett az *Augartenben*, és a' mellyet ugyan az a' szükölködök' segítésére öszveállott Társaság' használására ajánlott, közönséges Bál fog, ezen végre tartatni. Mind a' tántzó szála, mind az oldal épületek úgy lesznek kivilágítva, mint leg elsőben voltak. A' Bemenetel 5 for. Váltóban.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —

Jul. 1-ső napján 332 — 2-dikán 332 $\frac{1}{4}$ — 3-dikán 332 $\frac{5}{8}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Szemeréről T. N. Győr Vármegyéből ilyen tudósítást közlöttek e' napokban velünk:

Emlegettek az újságírók egy Lübekben 1752-ben született és 6 esztendős korában meg-hóltt gyermeket különös elméleti talentomáról. Nevezetesen a' volt a' hír felőle, hogy már 3 esztendős korában írni, és olvasni tudott, 4, 's 5 esztendős korában pedig olly jó Historikus volt, hogy akármellyik Időszakasznak történeteit több nyelveken tsudálatos készséggel elő tudta beszélleni. — Sokkal jobban magára vonta a' Világ' figyelmetességét a' közelebbi időben egy másik gyermek. Ez a' most folyó századnak elején, alaton sorsú szüléktől *Erlanga* mellett egy faluban született. A' többek között azt hírelték erről, hogy már harmadfél esztendős korában úgy meg tanult magában tsupa kréta segítségével három nyelven írni, és olvasni, hogy mint valami tsudának látására meszsze földről elmentek hozzá. Meg látogatta a' *Vajmári* Fejedelem is, kinek annyira meg tetszett, hogy Szüléitől el kérte, és *Erlangába* két nevelők által neveltette, 's taníttatta. Napoleon is mikor Német országon hadakozott, el ment látására, 's ebédjére is méltóztatta. Ekkor tsak 9 esztendős volt; még is már Oskoláit el végezte, és 9 nyelven beszéllt. — 14 esztendős korában el ment utazni. — Mi lesz belőle, várja a' Világ.

Imé itt nálunk is van a' Természetnek egy valóságos remeke. — *Argay Antal* ennek a' neve. — Tek. *Argay Mihály* úrnak első szülöttje. — Éppen most van a' hatodik esztendőben. — A' minap, midő a' tűz Szombathely városának szörnyű károkat okozott, jelen volt ott egy

öreg utazó Tudós is, és úti szereit el vesztette. Onnan útját ide vette Tek. *Argay* úrhoz. Hozzá fogván itt az említett jeles talentomú gyermeknek tanításához, mind az írásban, mind egyéb tudományokban annyira vitte rövid idő alatt gyenge tanítványát, hogy kivált a' Mathesisben tett előmenetele mindnyájunknak bámulást okozott. Kedves Attya ura 12 napig nem volt oda haza. Mikor elment, fia még deákul nem tudott, és haza jöttekor ugyan attól szép deákbeszéddel fogadtatott. Következvén pedig a' Pünköst innepe ugyan az ezen szép beszédet, mellyet ide írunk, ditséretes bátorsággal el mondotta:

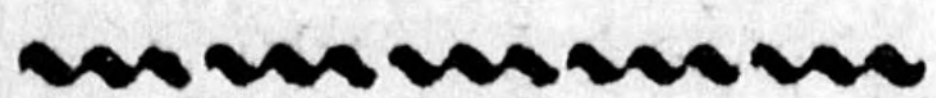
Parnasszus hegyén még nem jártam; úgy-de nem is rég
Pállás hogy ölbe veve, 's Szent kebelébe teve.
Égi Minervának köszönöm biz e' titkos Atyának:
Mennyei hogy Levele jött; tüze is le vele.
Ez oka téj helyett Kastall vizet ad vála, mellyet
Tölt tele tsordúltig, oda gyült sokaságnak is üntig
Osztoget, áldja 's örül, széke rubintja körül.
Gyenge Musák is elé jöttek arra felé.
Ifjú kiált ott! Izenet vála mit ki kiáltott:
Az idő szárnya repül; rodd fel a' mire kerül.
Úgy van: a' Böltsék után ki jár a' holdogok után
Angyali szent örömet zsákra rakásra tömet.
De ha tsak így nő fel; valamint az essős idővel
Nyárban az erdei vad gomba, goromba marad.
Égheli Szent Lélek Isten! mivel általad élek;
Oh soha nem heverő, mennyei titkos erő!
Vezérlj! Mint méhek lepik a' rózsát, mikor ékek
'S a' violát keresik, ha bele harmat esik:
Úgy szívem ortzádat vagy látnia, 's hallani szádat
Mennyei mert ajakad; méz folyamatra fakad.
Égi malasztod nyújtsd Te világod előmbe ma meg
gyújtsd
Légyen hogy a' maradó menybeli kintset adó.
Égő Szövetneknek törvényi helyette vezetnek:
Szállt nagy erő ma belé gyenge Hítem nevelé
Séráfok és Szentek, kik a' boldogságba be mentek
Titkokat énekelő nagy sereg ált hol elő
Hallelujával, mu'sikával Szent Huholyával
'Sámolyi széke körül sok ezer Angyal örül.

Ha nem maga készítette, hanem tsak úgy mondotta is el ezen verseket a' fennt írtt gyermek (mert a' tudósításban ez világosan ki nints téve) még is nagyon sok az. — Ha pedig maga ő a' Versíró: már

úgy bámulunk kell e' Természet' remekét, és szívesen elnézhetjük még a' versekben lévő hibákat is, annyival inkább; mivel az ilyen Leoninus versek éltebb Poétának is dolgot adnak. Ama híres *Bürger* is ilyen hymnuszokon, de nem illy körán kezdte a' versirást. — Kár, hogy a' fentt írtt jeles gyermeket tsets szopó körában dajkája elejtette, 's e' miatt meg siketült.

Pesten a' multt Junius' 25-dikét mint a' tudományoknak Magyar országban ujj és jobb rendbe hozatásának innepét, szokott czeremoniával ülte meg a' helybeli Universitas. Az Ifjúság, a' Tanító Urak, és számos Tudományok' baráti gyűlteköszve az Universitas' Templomába. Mélt. *Paintner Mihály* Püspök úr tartotta a' nagy Misét. Az Isteni tisztelet végezetével az Universitas' szálájába sereglett a' Gyülekezet. Itt Mélt. Rektor *Brezanóczy Ádám* úr alkalmatossági beszédet tartott arról, hogy a' Tudományok' ujj rendbe lett hozása által mennyit nyert a' Hazai Ifjúság.

Kalotsán Junius' 17-dikén tartatott néhai megboldogútt Nagy Méltóságú Gr. *Kollonits László* Érsekért a' halotti végtisztelet. A' Mélt. Familia, a' Nem. Káptalan, és a' Kir. Kamara Commissarius semmit el nem múlattak, hogy ezen halotti pompát minél diszesebbé tehessék. A' több czeremoniák közöttkülönösen ékes volt az a' Bánat-Alkotmány (Castrum Doloris) melly a' Templomban volt emelve. A' familia' czimerei, 's több száz gyertyák ékesítették azt. Oldalain Chronosticonok voltak. Szépek voltak azon 4 Pyramisok is, mellyeken ilyen írások olvastattak: *Deo pietate. — Regi Fidelitate. — Gregi vigilantia. — Patriae charitate.* Mélt. Báró *Olováczy Bernáthffy József* úr pedig e' szomorú alkalmatosság-

ra szép deák versezetet nyomtattatott, melly a' Vendégek közt ki osztatott.

J e l e n t é s.

Szükséges tudni mind azoknak, a' kik vagy foglalatostkodnak, vagy pedig tsak gyönyörködnek a' törvényes dolgokban, hogy itt közelébb ilyen czímű munka jött ki:

Ratio Jurisprudentiae Hungaricae cum quibusdam locis ejus obscuris adductum Kelemenianum. Találtatik itt Bétsben Professor *Márton József* úrnál. — Az árra könnyű borítékba kötve 1 for. 30 xr. Váltóban.

ANNUNCIATIO.

Institutionum

Juris Ecclesiastici Publici, et Privati
cum applicatione

a d

Hungariam, et Austriam;

Quas infrascriptus propter nimium chartae, et typothetarum pretium erga praenumerationem edere parat. Eapropter humanissime invitat omnes, quos lectio juris Canonici delectat, ut se usque finem Augusti anni labentis vel apud Auctorem, vel apud bibliopolam Josephum Eggenberger Pestini praenumerare velint. Pretium praenumerationis pro toto opere sunt 10 flni. Qui pro decem exemplaribus praenumeraverit, undecimum gratis habebit ita tamen, ut ablationis exemplarium Pestino expensas ferat. Sperat autem Auctor primum tomum parandum pro Nundinis Pestinensibus S. Leopoldi; alterum vero paulo post proditurum. De munda charta, et correcta impressione factae sunt dispositiones. Datum die 16. Junii A. 1817.

Adamus Brezanóczy,

In Univ. Pest. Juris Eccl. Prof. P. O.